

Innst. O. nr. 12

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra næringskomiteen

Ot.prp. nr. 94 (2002-2003)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Departementet legger med dette frem forslag til ny lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen. Loven erstatter lov 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold. Forslaget har blant annet sin bakgrunn i St.meld. nr. 19 (1999-2000) om norsk landbruk og matproduksjon, der det foreslås å oppheve reguleringen av anleggskapasitet. Dette er i tråd med behovet for å tilpasse regelverket til den utvikling som har funnet sted i husdyrproduksjonen. I samsvar med Regjeringens arbeid for et enklere regelverk er det samtidig et siktemål at regelverket blir mer oversiktlig. Det foreslås derfor å lovfeste hvilke forhold som skal danne grunnlag for innvilgelse av konsesjon. De nye reglene vil redusere behovet for utøvelse av skjønn, og bidra til å fremme likebehandling og redusere forvaltningens ressursbruk.

For å legge til rette for at forvaltningen skal kunne avdekke samarbeid og eierinteresser i strid med loven, fremmes det forslag om at produsentene selv må godtgjøre at det ikke foreligger forhold i strid med disse reglene. Hvis dette ikke kan godtgjøres, inntre konsesjonsplikt. Videre foreslås det at en konsesjonsrettighet bortfaller dersom det ikke har vært ervervsmessig hold av svin eller fjørfe på eiendommen de ti siste årene. For å sikre overholdelse av regelverket fremmes det også forslag om at de som produserer ut over konsesjonsgrensen eller tildelt konsesjon, må betale en standardisert erstatning for å bøte

på skadene. For øvrig gjøres det noen mindre endringer og presiseringer i lovteksten.

1.2 Bakgrunnen for lovforslaget

Lov om regulering av ervervsmessig husdyrhold ble vedtatt i 1975. Bakgrunnen var at utviklingen gikk i retning av mer industripreget husdyrproduksjon innen de mest kraftfôrkrevende produksjonene. Dette ble ansett lite ønskelig både ut fra et landbrukspolitisk synspunkt og ut fra en miljømessig vurdering. I 1995 fastsatte departementet retningslinjer hvor det ble åpnet for å innvilge konsesjon til å utvide produksjonsomfanget, etter nærmere vilkår, innenfor eksisterende bygningsmasse. Bakgrunnen var at man ønsket mulighet for en viss strukturrasjonalisering innen de kraftfôrkrevende produksjonene.

Konsesjonsgrensen ble sist hevet i 1995 og antall konsesjonshavere ble redusert fra ca. 1 280 til ca. 330. Som følge av de nye retningslinjene som ble innført samme år, har antall konsesjonshavere økt til ca. 500. Antall brukere med svin eller fjørfe registrert som søkere om produksjonstilskudd pr. 1. januar 2003, var ca. 8 125. Av disse er det ca. 7 625 som produserer under grensen for konsesjonsfri drift (ca. 94 pst.).

Formålet med husdyrkonsesjonsbestemmelsene er å opprettholde en differensiert bruksstruktur gjennom å fordele de kraftfôrbaserte husdyrproduksjonene med basis i familiejordbruket. Regjeringen anser det fortsatt ønskelig å sikre at produksjonene har tilknytning til vanlig jordbruksdrift for å styrke inntektsgrunnlaget i jordbruket.

1.3 Lovens formål

Husdyrkonsesjonsloven ble i sin tid vedtatt for å etablere et lovmessig grunnlag for en strukturmessig regulering av svine- og fjørfeproduksjonen.

Lovens formål kommer delvis til uttrykk i gjeldende lov § 3. Der heter det at ved avgjørelser av søknad om konsesjon,

"skal det særlig tas hensyn til:

1. at produksjonen har tilknytning til jordbruk,
2. at det er et rimelig forhold mellom antall dyreenheter og spredeareal for gjødsel vurdert ut fra lagringskapasitet for oppbevaring av avfallsstoffer fra det samlede husdyrhold på bruket,
3. at lokalisering er forenlig med den geografiske spredning av produksjonen som kan gi god utnytting av ressursene og som måtte være ønskelig ut fra næringsmessige og forsyningsmessige vurderinger,
4. vern mot forurensninger."

Ifølge Innst. O. nr. 68 (1974-1975) fra landbrukskomiteen om lov om regulering av ervervsmessig husdyrhold gir nr. 1 uttrykk "for det prinsipielle syn at husdyrproduksjonen skal være forbeholdt jordbruket og være forankret i vanlig driftsopplegg". Nr. 2 innebærer at kravene til lagringskapasitet og spredeareal for husdyrgjødsel i de til enhver tid gjeldende forskrifter om husdyrgjødsel må oppfylles. Tanken bak nr. 3 var at aktiv jordbruksdrift og et godt produsentmiljø hadde avgjørende betydning for utnytting av ressurser i utkantregionene og var selve grunnlaget for bosettingen og næringsvirksomheten. Videre mente man at lokalisering av konsesjonspliktige anlegg i områder med markedsmessig underdekning av de aktuelle produkter, ville ha både forsyningsmessig og beredskapsmessig effekt.

Vern mot forurensning fra husdyrproduksjon, ivaretas i dag gjennom annet regelverk. De viktigste bestemmelsene er nedfelt i forskrift av 11. februar 2002 nr. 337 om husdyrgjødsel. Bestemmelsene i husdyrkonsesjonsloven som berører dette er således overflødige og ble i høringsnotatet, som ble sendt ut 18. november 2002, foreslått opphevet (§ 3 første ledd nr. 2 og 4). Departementet la til grunn at en opphevelse av disse bestemmelsene ikke vil få noen miljømessige konsekvenser.

Bestemmelsen i eksisterende lov om geografisk spredning av produksjonen er ikke blitt vektlagt ved vurderingen av om søknader bør innvilges. I høringsnotatet pekte departementet på at loven ikke kan sies å ha noen distriktsprofil, ut over at en strukturlov i seg selv bidrar til geografisk spredning ved å fordele produksjonen på flere enheter. I høringsnotatets forslag til ny lov ble det lagt opp til at det som hovedregel ikke skal innvilges nye konsesjoner, hvilket innebærer at en regel om at det skal tas hensyn til geografisk spredning av produksjonen, ikke vil ha noe reelt innhold. Departementet foreslo følgelig å oppheve bestemmelsen.

Ifølge gjeldende § 3 skal også næringsmessige og forsyningsmessige hensyn vektlegges ved vurderingen av om en søknad om konsesjon bør innvilges. Også dette er hensyn som i praksis ikke har vært tilagt vekt. Forsyningsmessige og beredskapsmessige hensyn er ikke relevante hensyn i en lov som skal regulere strukturen i de kraftfôrkrevende produksjonene, og en foreslo i høringsnotatet at også dette punktet oppheves.

Bestemmelsen om at det særlig skal tas hensyn til at produksjonen har tilknytning til jordbruk, har blitt tolket som et krav om at det må være samme person som eier både produksjonsanlegget og arealet rundt. Bakgrunnen har vært å sikre at husdyrproduksjonen forbeholdes jordbruket. Dette har gjort det vanskelig å etablere konsesjonsregulert produksjon i selskapsform.

Departementet ønsker å legge til rette for at produsentene kan organisere driften sin slik de selv ønsker det. Videre ble det vist til at den foreslåtte endring ikke ville skape noen faktiske endringer i forhold til lokalisering av produksjonen, da man ifølge forslaget til nytt regelverk hovedsakelig kun vil få konsesjon til å overta eller leie anlegg der det allerede er konsesjonsregulert produksjon.

Flere høringsinstanser mener det har negativ signaleffekt å fjerne "geografisk spredning av produksjonen" fra lovens formålsangivelse. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og fylkesmannen i Sør-Trøndelag anfører at forslaget vil åpne for en kanalisering av de kraftfôrkrevende produksjonene til sentrale strøk.

Fylkesmannen i Østfold mener loven må ta forbehold om spredeareal for husdyrgjødsel, mens Norges Bondelag støtter forslaget om å avgrense lovens formål til kun å være en lov som regulerer strukturen i svine- og fjørfeproduksjonen.

Departementet viser til at lovens hovedformål skal være å regulere strukturen i svine- og fjørfeproduksjonen. Både i forhold til gjeldende forvaltningspraksis og i forhold til forslaget til ny lov, medfører ikke endringsforslaget noen endring i praksis når det gjelder geografisk fordeling. Departementet ser videre ikke grunnlag for å ha noen særskilte regler om disponibelt areal til spredning av husdyrgjødsel i en lov som skal regulere strukturen i svine- og fjørfeproduksjonen.

1.4 Regulering av anlegg

Husdyrkonsesjonsloven regulerer i dag både antall dyr satt inn i produksjon og anleggskapasitet for svine- og fjørfehold. I samsvar med departementets forslag i St.meld. nr. 19 (1999-2000) og næringskomiteens innstilling i Innst. S. nr. 167 (1999-2000), var ikke anlegg omfattet av reguleringen i høringsnotatets forslag til ny lov.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag presiserer at de dyrevernmessige utslagene av en slik endring må vurderes nøye. Departementet viser til at det er annet regelverk enn husdyrkonsesjonsregelverket som skal ivareta de dyrevernmessige sidene av produksjonen. Dyrene skal følgelig få den plassen de har krav på uavhengig av den foreslåtte endringen i husdyrkonsesjonsloven.

1.5 Samarbeid

Gjeldende lov § 3 femte ledd lyder som følger:

"Ved samarbeid om konsesjonsregulert produksjon, skal all produksjon både i fellestiltaket og hos den enkelte samarbeidspartner, regnes som en enhet. Tiltredelse i et samarbeid med produksjon over grensene for konsesjonsfri drift er konsesjonspliktig også ved andels- eller aksjekjøp o.l."

Departementet la til grunn at det fortsatt er nødvendig med en ramme for hvilke former for samarbeid som kan tillates for å hindre en uthuling av loven. Det ble imidlertid foreslått endringer i lovteksten med sikte på å klargjøre hvilke situasjoner som skal omfattes av bestemmelsen, blant annet at konsesjonsplikten knyttes til økonomisk samarbeid om produksjonen. Forslaget inneholdt videre en bestemmelse om omvendt bevisbyrde der flere personer i en nærmere definert krets av nærstående driver svine- eller fjørfeproduksjon. Omvendt bevisbyrde innebærer at de produsentene som faller innenfor kretsen av nærstående, selv må sannsynliggjøre at de produserer for egen regning og risiko. Bevisbyrden flyttes med andre ord fra forvaltningen og over på produsentene.

Det ble også foreslått en gjennomskjæringsregel i forhold til produksjon som finner sted i samme anlegg, men hvor flere produsenter står som ansvarlige for hver sin del av produksjonen. Forslaget innebar at produksjon som finner sted i samme anlegg utløser konsesjonsplikt, når antall dyr i anlegget til sammen overstiger grensen for konsesjonsfri drift. Dette gjelder selv om det kan dokumenteres at de enkelte produsentene driver for egen regning og risiko.

Dessuten vil etablering av driftsfellesskap gjennom å slå sammen flere produksjoner til én stor enhet, være i strid med lovens formål om å bremse utviklingen mot et mer industrialisert husdyrhold innenfor de kraftfòrkrævende produksjonene. Departementet fastslo følgelig at det ikke er ønskelig å åpne for at det kan etableres driftsfellesskap innenfor svine- og fjørfenæringene.

De fleste høringsinstansene som har uttalt seg om driftsfellesskap mener at det ikke bør åpnes for dette. Fylkesmannen i Vestfold ønsker en presisering av begrepet "økonomiske interesser i samme produksjon", mens Statens landbruksforvaltning, Fylkesmannen i Hedmark og Norsvin ber om en konkretise-

ring av begrepet "samarbeid". Justisdepartementet mener det er uklart hvordan forslaget til bestemmelse skal forstås i mer kompliserte tilfeller. Fylkesmannen i Hedmark ber også om en konkretisering av hva produsenten må bevise ved omvendt bevisbyrde, mens Norsvin mener det er prinsipielt feil at produsentene selv skal sannsynliggjøre at de produserer for egen regning og risiko. Departementet er enig med Norges Bondelag i at problemet med ulovlig samarbeid også er aktuelt der det ikke foreligger slektskapsforhold. Departementet ser ikke noen store rettssikkerhetsmessige betenkeligheter knyttet til å gjøre den omvendte bevisbyrden gjeldende for alle. Dette ligger således inne i forslaget til ny lov.

1.6 Vilkår for å få konsesjon

Retningslinjene fra 1995 genererte mange saker og problemstillinger. For å fremme likebehandling, forenkle ordningen og redusere forvaltningens ressursbruk, opphevet departementet retningslinjene i forbindelse med fastsetting av ny forskrift den 11. april 2003.

I høringsnotatets forslag til ny lov foreslo departementet at konsesjon skal kunne innvilges dersom søkeren overtar eller leier anlegg med konsesjonsregulert produksjon, eller etablerer purkering. Ser man bort fra purkeringene, innebærer dette at det ikke vil bli innvilget konsesjon til annet enn overtagelse eller leie av produksjoner som har fått innvilget konsesjon etter gjeldende regler.

Videre foreslo departementet at konsesjon i særlige tilfeller skal kunne innvilges selv om de ovennevnte vilkårene ikke er oppfylt. Det ble presisert at begrepet "særlige tilfeller" vil være å betrakte som et minstevilkår, og at behovet for konsesjon må være tungtveiende eller sjeldent forekommende.

Departementets inntrykk er at høringsinstansene er positive til en forenkling av regelverket, og til at produsentene med dette i større grad vil bli likebehandlet. Departementet ønsker ikke å gi noen generelle unntak fra loven. Virksomheter som kan begrunne et særlig behov for produksjon ut over konsesjonsgrensen, som for eksempel til forskning eller undervisningsformål, kan vurderes i henhold til dispensasjonsbestemmelsen i lovforslagets § 4 annet ledd. Ved å åpne for å innvilge konsesjoner basert på regionale forhold, legges det til rette for mindre likebehandling på tvers av fylkesgrensene. Regionalpolitiske forhold er etter departementets oppfatning ikke slike "særlige grunner" som skal kunne danne grunnlag for innvilgelse av konsesjon.

1.7 Bortfall av konsesjon

Gjeldende lov har ingen regler om bortfall av konsesjon. Departementet mener at en konsesjon ikke skal være en evigvarende rettighet, som behol-

des uavhengig av om konsesjonsinnehaver produserer eller ikke. En rimelig løsning vil være at konsesjonen bortfaller dersom det ikke har vært ervervsmessig hold av svin eller fjørfe på bruket de siste ti årene.

Landbruksdepartementet legger Justisdepartementets vurdering i høringsrunden til grunn for forslaget til lovtekst. Det er følgelig tatt inn i lovforslaget at den som vurderer å benytte en konsesjon kan kreve at departementet bindende tar stilling til om konsesjonen er bortfalt eller ikke.

1.8 Sanksjoner

I høringsnotatet foreslo departementet å videreføre sanksjonene i gjeldende regelverk. Det mest effektive virkemiddelet som i dag nyttes mot allerede avsluttede forhold, er tilbakeholdelse og avkorting i produksjonstilskudd. Departementet mente at det var behov for et nytt virkemiddel for å sikre overholdelse av husdyrkonsesjonsregelverket, og foreslo derfor i høringsnotatet å innføre en overtredelsesavgift på produksjon ut over konsesjonsgrensen eller tildelt konsesjon. Avgiften bør være av en slik størrelse at virkningen blir at ulovlig produksjon ikke lønner seg. Samtidig bør den ikke settes høyere enn den gjennomsnittlige fortjeneste av den ulovlige produksjonen. Dette vil tilsvare systemet med overproduksjonsavgift på melk produsert utenfor kvote.

I høringsnotatet ble det også gjort en vurdering av hvilket krav til bevisets styrke som skal kreves før det fattes vedtak om å ilegge overtredelsesavgift. Å bli ilagt en overtredelsesavgift vil kunne få store økonomiske konsekvenser for den det gjelder, og forutsetter en lovovertrødelse. Dette talte for at det bør stilles opp et krav om klar sannsynlighetsovervekt for at vilkårene for å ilegge slik avgift foreligger. Justisdepartementet uttaler at inndragningen må kunne ses som en sjablongmessig erstatning fra de som krenker fellesinteresser til et organ som kan bidra til å avbøte skaden. De foreslår derfor at inndragningen kan omtales som "standardisert erstatning". Justisdepartementets merknader er lagt til grunn for utformingen av forslaget til lovtekst.

1.9 Ny forskrift for regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen ble fastsatt den 11. april 2003 med hjemmel i gjeldende lov om regulering av ervervsmessig husdyrhold.

De tidligere og nye konsesjonsgrensene er som følger:

Tidligere og nye konsesjonsgrensener

Dyreslag	Tidligere konsesjonsgrensener	Nye konsesjonsgrensener
Slaktekylling.....	80 000	120 000
Kalkun	20 000	30 000
Høner.....	5 000	7 500
Avlspurker	70	105
Slaktegris.....	1 400	2 100

Økningen i konsesjonsgrensene har medført at antall produsenter med konsesjonspliktig produksjon, er redusert fra ca. 500 til ca. 230.

1.10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det forventes at de foreslåtte endringene vil medføre en redusert ressursbruk i forvaltningen. For produsentene vil de økte konsesjonsgrensene legge til rette for reduserte enhetskostnader i produksjonen.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fossli og Aud Gaundal, fra Høyre, Ivar Kristiansen, Michael Momyr og Erlend Nornes, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide og Olaf Gjedrem, og fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, viser til Regjeringens framlegg om en ny lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon, som skal erstatte lov av 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig dyrehold.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at Regjeringen ønsker å gjøre regelverket mer oversiktlig og at lovframlegget skal bidra til dette gjennom å redusere behovet for utøvelse av skjønn, og derigjennom bidra til å fremme likebehandling samt redusere forvaltningens ressursbruk.

Flertallet viser til at hensikten med loven er å regulere strukturen i svine- og fjørfeproduksjonen i norsk landbruk. Flertallet vil understreke at dette fortsatt skal være lovens hovedhensikt. Det er flertallets oppfatning at uten konsesjon ville en fått en situasjon hvor produksjonen ville bli samlet på få og store enheter.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det i propo-

sisjonen kommer fram at flere høringsinstanser er negative til at "geografisk spredning av produksjonen" er foreslått fjernet fra lovens formålsangivelse. Dette flertallet mener gode grunner taler for at det fortsatt skal stå "geografisk spredning av produksjonen" i formålsparagrafen og går således mot Regjeringens framlegg om å ta ut dette punktet i ny lovtekst.

Dette flertallet fremmer følgende forslag:

"§ 1 skal lyde:

§ 1 Formål

Lovens formål er å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjonen på flere enheter og geografisk spredning av produksjonen ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

"§ 1 skal lyde:

§ 1 Formål

Lovens formål er å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjon på flere enheter ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen ble fastsatt 11. april 2003 og at konsesjonsgrensene ble økt for slaktekylling, kalkun, høner, avlspurker og slaktegris. Flertallet tar endringene til orientering.

Flertallet har merket seg at det fra enkelte svineprodusenter over konsesjonsgrensen har framkommet ønske om utvidet produksjon også for disse. Flertallet slutter seg likevel til Regjeringens beslutning da flertallet mener at disse produsentene gjennom mange år har hatt en konkurransefordel sammenlignet med de uten konsesjon. Med 50 pst. økning i konsesjonsgrensene går antall konsesjoner betydelig ned og det legges til rette for større grad av mer like konkurransevilkår mellom produsentene.

Et tredje flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at departementet i proposisjonen viser til at erfaringer fra forrige gang konsesjonsgrensene ble økt, tyder på at det på kort sikt kan oppstå en viss overproduksjon og prisfall, og viser til at departementet mener at prisene antagelig blir mer stabile på sikt.

Dette flertallet viser til brev fra landbruksministeren av 27. oktober 2003, (vedlagt). I brevet understreker landbruksministeren at loven ikke har

som formål å regulere produksjonen i forhold til markedet, men være et grunnlag for regulering av strukturen. Dette flertallet slutter seg til at loven ikke skal regulere markedet.

Dette flertallet er gjort kjent med at flere høringsinstanser vil at Stortinget skal regulere konsesjonsgrensene og at dette ikke skal kunne skje ved endring av forskrift. Disse høringsinstansene vil således at både loven og forskriften endres slik at konsesjonsgrensene er hjemlet i loven. Dette flertallet har forståelse for synspunktene, men mener likevel vektige grunner taler mot. Dette flertallet mener loven skal regulere strukturen og ikke inneha detaljerte bestemmelser om konsesjonsgrensene. Dette flertallet slutter seg således til Regjeringens framlegg på dette punkt.

Et fjerde flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, er enig i Regjeringens framlegg om at konsesjonsregelverket ikke skal anvendes som sanksjonsmiddel overfor brudd på dyrevernerregelverket. Dette flertallet viser til at Stortinget har behandlet St.meld. nr. 12 (2002-2003) om dyrehold og dyrevelferd. Dette flertallet vil understreke sterkt at dyretragedier skal unngås, og viser til at Regjeringen nå skal ha en helhetlig gjennomgang av dyrevernloven, bl.a. med sikte på å unngå dyretragedier. Dette flertallet slutter seg på bakgrunn av dette til Regjeringens vurderinger.

Dette flertallet viser til brev fra landbruksministeren av 12. juni 2003 hvor det fremkommer at lovforslaget i § 3 første ledd andre punktum er utformet feil. Feilen er rettet opp i forslag til vedtak til lov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets syn om at det ikke skal eksistere produksjonsbegrensende konsesjonsregler i landbruksproduksjonen. Disse medlemmer mener det ikke er behov for andre reguleringer av svine- og fjørfeproduksjonen enn det som følger av kravene til helse, miljø og sikkerhet og som blir ivaretatt i annet lovverk.

Disse medlemmer vil hevde at regelverket som foreslås, kan virke etableringshindrende og kan hemme en effektiv utnyttelse av mulig produksjonskapasitet. Derfor mener disse medlemmer at det må etableres husdyrproduksjon uten begrensninger slik at yrkesutøverne ikke hindres i å oppnå en rasjonell og konkurransedyktig husdyrproduksjon.

Disse medlemmer vil peke på at forslaget til ny lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen hindrer aktørene i det kraftförbaserte husdyrholdet i å kunne foreta en rask og målrettet tilpasning til en internasjonal konkurransesituasjon. Disse medlemmers standpunkt må sees i sammenheng med

behovet for en helt nødvendig bedring i rammebetingelsene for norsk svine- og fjørfeproduksjon. Resultatet av WTO-forhandlingene, internasjonale avtaler og økningen i grensehandelslekkasjen nødvendiggjør en prisreduksjon for norske landsbruksvarer i retning av et europeisk nivå. Disse medlemmer mener dette vil være positivt både for forbrukerne som gis et redusert prisnivå og for produsentene som oppnår bedre muligheter til å etablere robuste produksjonsenheter.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn motsette seg konsesjonsbestemmelsene i gjeldende lovgivning eller som foreslått i ny lov.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"A

Ot.prp. nr. 94 (2002-2003) - om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen - bifalles ikke.

B

Vedtak til lov

om opphevelse av lov av 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold

I

Lov av 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold oppheves.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2004."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at landbruksutviklingen fremover skal sikre god spredning av gårdsbruk og variasjon i produksjonsformer. Få sentraliserte, store bruk kan føre til negative konsekvenser for distriktene som følge av nedleggelse av gårder og slakterier, og tap av arbeidsplasser. Dette er i strid med målet om levende og innovative distrikter i Norge.

Disse medlemmer viser videre til at et av hovedmålene med Dyrevelferdsmeldingen er å bedre dyrevelferden i landbruket ytterligere i årene fremover. Disse medlemmer er i tvil om at dyrevelferden kan opprettholdes på samme nivå eller bedres dersom større besetninger tillates. Disse medlemmer vil derfor ikke imøteset ytterligere storskaladrift innen svin- og fjørfeproduksjonen før det er foretatt en utredning med hensyn til dyrevelferdskonsekvenser. Disse medlemmer ønsker en større andel dyr i mer fleksible og dyrevennlige driftssystemer, med utendørsarealer og muligheter til å utføre naturlig adferd. Dette er ikke forenlig med stordriftssystemer.

Disse medlemmer mener at en viktig forutsetning ved dyrehold er at hvert enkelt individ skal ha oppfølging og oppmerksomhet, ikke minst for å unngå syke og skadede dyr. Dette er spesielt viktig i store besetninger hvor smittepresset er høyere.

Land med store besetninger har også mer helseproblemer i svine- og fjørfeproduksjonen sammenlignet med Norge, det viser at det kan være risikofylt å øke konsesjonsgrensene.

God dyrehelse, minimal medisinbruk, matvaretrygghet og miljøbevissthet er konkurransefortrinn i norsk landbruk og disse prinsippene må videreføres i fremtiden. Disse medlemmer imøteset et landbruk som i større grad baserer seg på økologiske produksjonsformer.

Når det gjelder fjørfe, mener disse medlemmer at dagens produksjonssystem i liten grad oppfyller dyrevelferdskriteriene. Skadefrekvensen og dødeligheten i fjørfeproduksjonen er uakseptabelt høy, og større besetninger vil neppe redusere dette tallet. Disse medlemmer mener at en overgang til løsdriftssystemer er målet innen hold av slaktekylling og høns, i motsetning til store enheter.

På denne bakgrunnen ønsker disse medlemmer å gå imot ytterligere økning av konsesjonsgrensene ved hold av svin og fjørfe, og det bør heller ikke gis tillatelse til produksjon utover konsesjonsgrensene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at loven utvilsomt har hatt en betydelig effekt i å bremse strukturutviklingen i produksjonen av svin og fjørfe i Norge, som igjen har vært viktig for den geografiske produksjonsfordelingen i norsk landbruk. Når det gjelder omfanget av konsesjonsplikten vil dette medlem vise til at flertallet, alle unntatt Høyre og Fremskrittspartiet, uttrykte følgende i Innst. S. nr. 167 (1999-2000):

"Flertallet forutsetter at produksjonsomfanget pr bruk ikke økes som følge av en eventuell omlegging av husdyrkonsesjonsforvaltningen."

På tross av dette valgte Regjeringen å overse de klare signalene fra Stortinget og hevet konsesjonsgrensene med 50 pst.

Konsesjonsgrensene for omfanget av produksjonen har så stor betydning for strukturen i næringen at dette medlem vil mene at det mest fornuftige vil være at Stortinget fastsetter grensene for svin- og fjørfeproduksjonen.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

"§ 2 første ledd skal lyde:

Uten konsesjon fra departementet kan ingen produsere et større antall svin eller fjørfe enn Stortinget

har bestemt. Departementet kan gi forskrift om konsesjonspliktens virkeområde, søknadsprosess og saksbehandling.

§ 2 nytt annet ledd skal lyde:

Konsesjonsgrensen for svin- og fjørfeproduksjon settes til:

Slaktekylling: 120 000

Kalkun: 30 000

Høner: 7 500

Avlspurker: 105

Slaktegris: 2 100

§ 2 annet ledd blir nytt tredje ledd."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

§ 1 skal lyde:

§ 1 Formål

Lovens formål er å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjon på flere enheter ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 2

A

Ot.prp. nr. 94 (2002-2003) - om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen - bifalles ikke.

B

Vedtak til lov

om opphevelse av lov av 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold

I

Lov av 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold oppheves.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2004.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 3

§ 2 første ledd skal lyde:

Uten konsesjon fra departementet kan ingen produsere et større antall svin eller fjørfe enn Stortinget har bestemt. Departementet kan gi forskrift om konsesjonspliktens virkeområde, søknadsprosess og saksbehandling.

§ 2 nytt annet ledd skal lyde:

Konsesjonsgrensen for svin- og fjørfeproduksjon settes til:

Slaktekylling: 120 000

Kalkun: 30 000

Høner: 7 500

Avlspurker: 105

Slaktegris: 2 100

§ 2 annet ledd blir nytt tredje ledd.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding § 1 fremmes av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteens tilråding § 2 fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding §§ 3-12 fremmes av alle komiteens medlemmer, unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

§ 1 Formål

Lovens formål er å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjonen på flere enheter og geografisk spredning av produksjonen ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent.

§ 2 Konsesjonsplikt

Uten konsesjon fra departementet kan ingen produsere et større antall svin eller fjørfe enn Kongen har bestemt. Departementet kan gi forskrift om konsesjonspliktens virkeområde, omfang, søknadsprosess og saksbehandling.

Konsesjoner er tilknyttet en fysisk eller juridisk person og et bestemt gårds- og bruksnummer. Departementet kan i særlige tilfeller samtykke i at konsesjonen flyttes til et annet gårds- og bruksnummer.

§ 3 Andre forhold som utløser konsesjonsplikt

Dersom to eller flere konsesjonsregulerte produksjoner har felles eierinteresser, inntre konsesjonsplikt dersom det samlede produksjonsomfang overstiger grensen for konsesjonsfri drift. Det samme gjelder dersom to eller flere samarbeider om conse-

sjonsregulert produksjon i en slik grad at de må anses å ha økonomiske interesser i samme produksjon.

Dersom den samlede produksjonen på samme eiendom overskrider grensen for konsesjonsfri drift, inntreter konsesjonsplikt.

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om konsesjonsplikten etter første ledd.

§ 4 Vilkår for å få konsesjon

Konsesjon kan gis dersom søkeren overtar eller leier anlegg med konsesjonsregulert produksjon, eller etablerer purkering. Departementet kan sette vilkår for å gi konsesjon.

Departementet kan i særlige tilfeller gi konsesjon selv om vilkårene i første ledd ikke er oppfylt.

Søknad om konsesjon kan avslås dersom søkeren grovt eller gjentatte ganger har overtrådt bestemmelser i denne loven eller vedtak gjort i medhold av loven.

§ 5 Bortfall av konsesjon

Dersom det de ti siste årene ikke har vært ervervsmessig produksjon av svin eller fjørfe på det gårds- og bruksnummer som konsesjonen tilligger, bortfaller konsesjonen.

Ved tvil om konsesjonen er bortfalt etter første ledd kan den som vurderer å benytte konsesjonen kreve at departementet tar bindende stilling til spørsmålet. Departementets avgjørelse i slike saker regnes som enkeltvedtak.

§ 6 Opplysningsplikt og kontroll

Etter pålegg fra departementet plikter produsenten å gi de opplysninger og dokumenter som er nødvendige for å kunne føre kontroll med at loven og vedtak gjort i medhold av den, blir overholdt. Departementet kan kreve adgang til anlegg for å føre kontroll med produksjonen.

Produksjonen anses som konsesjonspliktig dersom produsenten etter pålegg fra departementet ikke kan godtgjøre at det ikke foreligger forhold som utløser konsesjonsplikt etter § 3.

§ 7 Pålegg og tvangsmulkt

Drives produksjon i strid med loven eller vedtak gjort i medhold av den, kan departementet gi pålegg om tiltak for å bringe den ulovlige produksjonen til opphør.

Departementet kan fastsette løpende tvangsmulkt for hver dag som går etter utløpet av den frist som er satt for oppfylting av pålegget etter første ledd, inntil pålegget er oppfylt.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 8 Gjennomføring av vedtak

Departementet kan beslutte at vedtak gjort i medhold av loven kan gjennomføres for den ansvarliges regning.

Vedtaket er tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdesloven kapittel 13.

§ 9 Tilbaketrekking av konsesjon

Ved grove eller gjentatte overtredelser av loven eller vedtak gjort i medhold av den, kan departementet helt eller delvis og varig eller midlertidig, trekke tilbake konsesjon gitt i medhold av § 2.

§ 10 Standardisert erstatning

Ved produksjon ut over gjeldende konsesjonsgrenser eller tildelt konsesjon kan departementet pålegge den ansvarlige å betale en erstatning til Omsetningsrådets fond for omsetningsavgift for egg, fjørfe-kjøtt og kjøtt. Ved fastsettelsen av erstatningen skal departementet ta utgangspunkt i den fortjeneste produsenten har hatt av den ulovlige produksjonen.

Erstatningen er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 11 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer loven eller forskrifter gitt i medhold av loven, straffes med bøter.

§ 12 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves lov 13. juni 1975 nr. 46 om regulering av ervervsmessig husdyrhold.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. november 2003

Olav Akselsen
leder

Aud Gaundal
ordfører

Vedlegg 1

Brev fra landbruksminister Lars Sponheim til Stortingets presidentskap, datert 12. juni 2003

Orientering om inkurie I Ot.prp. nr. 94 (2002-2003) om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Det orienteres med dette om en inkurie i forslaget til vedtak i Ot.prp. nr. 94 (2002-2003) Om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen. Forslaget til lov § 3 første ledd andre punktum lyder som følger: "Det samme gjelder dersom to eller flere samarbeider om konsesjonsregulert produksjon i en slik *at*

grad at de må anses å ha økonomiske interesser i samme produksjon." Forslaget burde vært utformet som følger: "Det samme gjelder dersom to eller flere samarbeider om konsesjonsregulert produksjon i en slik grad at de må anses å ha økonomiske interesser i samme produksjon."

Jeg anmoder om at Stortinget retter opp feilen ved behandlingen av saken.

Vedlegg 2

Brev fra landbruksminister Lars Sponheim til næringskomiteen, datert 27. oktober 2003

Ot.prp. nr. 94 (2002-2003) Om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon

Viser til næringskomiteens henvendelse av 24. oktober 2003.

For det første vil jeg gjøre oppmerksom på at *Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjon* ikke har som formål å regulere produksjonen i forhold til markedet. Loven skal i likhet med tidligere, være et lov-messig grunnlag for å regulere strukturen. Dette bidrar til at produksjonen spres på flere enheter, og til å opprettholde en differensiert bruksstruktur med basis i familiejordbruket. Dette er da også bakgrunnen for at en har valgt å nedfelle bestemmelsene om konsesjonsgrenser i forskrift og ikke i lov.

Når Regjeringen har valgt å heve konsesjonsgrensene i gjeldende forskrift med om lag 50 %, hen-

ger dette sammen med at en ser behov for å legge til rette for større enheter og gjennom det lavere enhets-kostnader. Vi mener at dette er en forsvarlig og formålstjenlig økning, samtidig som ordningen ivaretar de strukturmessige hensyn.

Når det gjelder produksjonen av svinekjøtt i forhold til etterspørselen i markedet, viser den siste markedsprognosen for 2004 at dette tilnærmet vil komme i balanse. Norsvin har for øvrig registrert en betydelig økning i inseminasjonstallene for svin høsten 2003, og det er etter departementets syn ikke noe som taler for at det vil bli mangel på svinekjøtt. Tvert imot viser tall og utvikling at det ligger an til god balanse både i 2003 og 2004.